

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Číslo: OPPL/2742/95916/2020
Bratislava, 27.05.2020

Usmernenie Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

k ochranným a bezpečnostným opatreniam na pracovisku v súvislosti s rizikom ochorenia COVID-19 v čase krízovej situácie

Počas mimoriadnej situácie bol na území Slovenskej republiky prijatý celý rad opatrení, ktoré výrazne menili spôsob práce a prevádzky na pracoviskách. V súvislosti s postupným uvoľňovaním opatrení proti šíreniu COVID-19 a návratom na pracoviská sa odporúča primerane uplatňovať preventívne hygienické a protiepidemické zásady:

Nosenie rúška:

Opatreniami Úradu verejného zdravotníctva SR bol nariadený zákaz vychádzať a pohybovať sa na verejnosti bez prekrytia horných dýchacích ciest (napríklad rúško, šál, šatka a pod.). Pod pojmom „verejnosť“ sa na tento účel rozumie aj pracovisko. Uvedené opatrenia sa vzťahujú na všetky spoločné priestory, ako aj pri kontakte s inými osobami a slúžia na predchádzanie šírenia prenosného ochorenia.

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť rúško ako certifikovaný výrobok pri práci len tam, kde je zvýšené riziko expozície biologickým faktorom a kde to vyžadujú osobitné predpisy (napr. pri práci v nemocniciach, v laboratóriách a pod.). V iných prípadoch zamestnávateľ rúško nie je povinný poskytnúť, pretože v iných prípadoch (napríklad v prípade prevencie pred ochorením COVID-19) to nie je osobný ochranný pracovný prostriedok, ale osobný ochranný prostriedok fyzickej osoby. Všeobecná povinnosť nosiť rúško vyplýva z opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR a vzťahuje sa na všetky fyzické osoby bez ohľadu na zamestnanecký status, funkciu a služobné postavenie pracovníka.

Podmienky nosenia rúška sú regulované opatreniami Úradu verejného zdravotníctva SR a v súvislosti s uvoľňovaním opatrení proti pandémie COVID-19 sa v priebehu času menia, preto je potrebné riadiť sa požiadavkami aktuálnych opatrení.

Dezinfekcia:

Nevyhnutné je pravidelné a dôkladné umývanie rúk mydlom a tečúcou vodou. Zamestnávateľ musí zabezpečiť dezinfekčné prostriedky, aby zamestnancom aj klientom bola poskytnutá možnosť dezinfekcie rúk. Dávkovač s dezinfekčným prostriedkom musí byť

dostupný pri vchode na pracovisko, resp. pri vchode do budovy a zamestnávateľ ho musí pravidelne dopĺňať.

Okrem toho sa musí vykonávať pravidelná dezinfekcia podlahy a dotykových plôch (kľučky, stoly, klávesnice, dotykové plochy zábradlia a schodiska, tlačidlá, výtahy a pod.).

Spôsob dezinfekcie ani dezinfekčný prostriedok nie sú určené, ale musia mať dostatočný virucídny účinok (príklad dezinfekcie: po vyčistení neutrálnym čistiacim prostriedkom sa odporúča dezinfikovať s využitím bežne dostupných dezinfekčných prostriedkov na báze 0,1% až 0,5% roztoku chlórnanu sodného. V prípade, ak by čistený povrch mohol byť takýmto prostriedkami poškodený, odporúča sa využitie 70% etanolu).

Používanie vlastných zariadení a pomôcok:

Spoločné používanie zariadení a pomôcok (napr. písacích potrieb, klávesníc, nástrojov a pod.) by sa malo zredukovať na nevyhnutnú mieru. Zariadenia a pomôcky by mali byť používané predovšetkým individuálne; ak je zdieľanie nutné, okruh používateľov by sa mal zredukovať na čo najmenšiu mieru.

Dodržiavanie bezpečných odstupov:

Zamestnávateľ by mal v maximálnej možnej miere a v rámci svojich možností ako aj možností vyplývajúcich z priestorového usporiadania prevádzky vytvoriť zamestnancom podmienky na ochranu pred šírením koronavírusu napríklad zväčšením rozostupov a dodržiavaním primeranej vzdialenosti medzi zamestnancami (minimálna vzdialenosť 2 m medzi zamestnancami, resp. medzi zamestnancom a klientom).

V tejto súvislosti je potrebné prehodnotiť pracovné postupy, aby bolo umožnené dodržiavanie bezpečných odstupov, resp. skrátiť čas, ktorí strávia zamestnanci v menšom odstupe. Podľa priestorových a organizačných možností pracoviska by sa malo zväziť prijímanie klientov alebo rokovanie s nimi v oddelených (samostatných) priestoroch tak, aby sa zredukovala frekvencia a počet kontaktov na najnižšiu mieru, napr. 1 zamestnanec a 1 klient.

Zamestnávateľ by mal zväziť riziko šírenia ochorenia na pracovisku (najmä v prípade open space) a prípadne vykonať režimové/organizačné opatrenia (striedanie zamestnancov, umožniť aspoň časti zamestnancov **home office**) z dôvodu zníženia obsadenosti priestoru a umožnenia zväčšenia vzdialenosti medzi zamestnancami.

Práca on-line:

Tam, kde je to možné, mal by sa v maximálnej možnej miere obmedziť fyzický kontakt s klientmi alebo spolupracovníkmi (porady, konferencie) napríklad využívaním on-line technológií alebo telefonického komunikácie.

Predchádzať nadbytočnému zhromažďovaniu osôb:

Zamestnávateľ by mal vytvoriť také podmienky (napríklad posunom času začiatku alebo skončenia pracovnej doby, prestávok a pod.), aby pri príchode alebo odchode z pracoviska nedochádzalo k nadbytočnému zhromažďovaniu zamestnancov v spoločných priestoroch (vchod, vrátnica, šatne a pod.).

Výtahy:

Je potrebné vyhnúť sa nadbytočnej koncentrácii osôb vo výtahu. Odporúča sa v maximálnej možnej miere obmedziť cestovanie výtahom, prípadne sa mu celkom vyhnúť (najmä v nižších budovách). V prípade cestovania výtahom je optimálne zníženie počtu osôb na $\frac{1}{4}$ maximálne povoleného počtu osôb.

Klimatizácia:

Klimatizácia môže byť považovaná za zdroj možného rizika, preto sa odporúča – aspoň tam, kde je to možné – využívať skôr prirodzené vetranie. Pri vstupe do miestnosti sa odporúča otvoriť okná na cca 15 minút a to najmä vtedy, keď sa tam predtým zdržiavalo väčšie množstvo ľudí.

Bližšie požiadavky na používanie klimatizácie sú uvedené v opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR č. OLP/4083/2020 a patria medzi ne napr.:

- pri zabezpečovaní vetrania vzduchotechnickým zariadením sa odporúča zvýšiť výmenu vzduchu vo všetkých priestoroch a zabezpečiť jeho trvalý chod,
- vzduchotechniku nastaviť na nominálny prietok vzduchu cca 2 hodiny pred začiatkom prevádzky a nastaviť na nižší prietok vzduchu cca 2 hodiny po skončení prevádzky; v čase, keď budova nie je používaná, nevypínať vetranie, ale ho udržiavať v prevádzke pri nižšom prietoku vzduchu,
- ak bola vzduchotechnika počas posledných dvoch mesiacov mimo prevádzky, odporúča sa zabezpečiť vetranie priestorov vzduchotechnickým zariadením minimálne 24 hod. pred otvorením prevádzky,
- vyhnúť sa otváraniu okien na toaletách, ak sú odvetrávané núteným vetraním,
- nepoužívať rotačné výmenníky tepla alebo sa uistiť, že nevykazujú netesnosti, ktoré by umožňovali prienik odpadového vzduchu do privádzaného vzduchu atď.

Podrobnosti sú uvedené tu:

http://www.uvzsr.sk/docs/info/covid19/19_05_2020_navrh_opatrenie_UVZ_SR_prevadzky_3_faza_01.pdf

Zariadenia na osobnú hygienu:

Zariadenia na osobnú hygienu musia byť vybavené tečúcou vodou, tekutým mydlom a jednorazovými papierovými utierkami. Zariadenia na osobnú hygienu je potrebné dezinfikovať minimálne raz denne.

Meranie telesnej teploty:

Meranie telesnej teploty pri vstupe na pracovisko nie je povinné a má odporúčací charakter; podrobnosti bezkontaktného merania telesnej teploty sú uvedené v Usmernení ako postupovať pri meraní telesnej teploty a pri odhalení zvýšenej telesnej teploty pri vstupe do nemocníc a do priemyselných podnikov zo dňa 2. apríla 2020.

http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=4167:usmernenie-ako-postupova-pri-merani-telesnej-teploty-a-pri-odhaleni-zvyenej-telesnej-teploty-pri-vstupe-do-nemocnic-a-do-priemyselnych-podnikov&catid=250:koronavirus-2019-ncov&Itemid=153

Príznaky možného ochorenia:

Zamestnanci, ktorí majú príznaky respiračného ochorenia s podozrením na COVID-19 (zvýšená teplota, ťažkosti s dýchaním, kašeľ, nádcha a pod.) by mali zostať doma, vyhýbať sa úzkemu kontaktu s inými ľuďmi vrátane členov rodiny, prípadne kontaktovať svojho poskytovateľa zdravotnej starostlivosti alebo regionálny úrad verejného zdravotníctva a uviesť podrobnosti o poslednom pohybe a príznakoch. V prípade objavenia sa príznakov počas pracovnej doby je potrebné informovať o tom nadriadeného. Vhodné je preventívne vyčleniť samostatnú miestnosť pre prípadné izolovanie potenciálne infikovanej osoby.

Test na alkohol dychovou skúškou:

V súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov je zamestnávateľovi uložená všeobecná povinnosť sústavnej kontroly zamestnanca, či nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu. Rozsah, obsah ani periodicita kontrol nie je všeobecne ustanovená a špecifikujú si ich sami zamestnávatelia, so zreteľom na osobitosti a komplikovanosť vykonávaných prác, zložitosť zariadení a technológií, štruktúru a kvalifikovanosť zamestnancov, predchádzajúce skúsenosti s dodržiavaním predpisov, výskyt pracovných úrazov, nebezpečných udalostí a pod.

Pri podozrení alebo pri vyskytujúcich sa problémoch s požívaním alkoholu na pracovisku je potrebné vykonanie kontroly dychovou skúškou. Podľa § 12 zákona č. 124/2006 Z. z. je zamestnanec povinný podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy.

Doteraz neboli zistené prípady infikovania sa počas alebo v dôsledku dychovej skúšky na alkohol, ale vzhľadom na súčasnú epidemiologickú situáciu by mal zamestnávateľ zvážiť odôvodnenosť takeého testovania a riziká, ktoré sú s tým spojené.

V prípade, že k testovaniu dôjde, musí sa uskutočniť za dodržania všetkých príslušných bezpečnostných a hygienických zásad (používanie jednorazových náustkov vybavených spätnou zátkou, ktorá zabráni subjektu nasávať vzduch späť cez náustok, nedotýkať sa prístroja, osoba vykonávajúca testovanie musí byť vybavená príslušnými OOPP a pod.).

Pretože každá organizácia má iné podmienky vykonávania práce, je predovšetkým na zamestnávateľovi (a tiež na jeho dohode so zástupcom zamestnancov), ktoré z opatrení uvedie do praxe tak, aby bola umožnená činnosť prevádzky a zároveň sa znížilo riziko šírenia infekcie. Je vhodné opatrenia kombinovať (napr. zabezpečiť odstupy medzi zamestnancami min. 2 m; v prípade vyššieho počtu zamestnancov striedať zamestnancov pracujúcich na pracovisku a zamestnancov pracujúcich v režime home office tak, aby bolo umožnené dodržať bezpečnú vzdialenosť medzi zamestnancami, resp. doplniť bariéry, ak to charakter práce a bezpečnostné predpisy umožnia).

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky